

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 45492

Kl. 1 a, 7

Spółdzielnia Pracy „Piaski Techniczne“*)

Tarnowskie Góry, Polska

Klasyfikator hydrauliczny do sortowania materiałów mineralnych

Patent dodatkowy do patentu nr 42332

Patent trwa od dnia 24 czerwca 1961 r.

Sortowanie materiałów mineralnych o jednokowym ciężarze właściwym, o kształtach blaszkowatych lub podobnych oraz sortowanie wszelkiego rodzaju łupków, ziarn o kształcie kanciastym, klinowym lub nieregularnym, np. piasków kwarcytowych, odbywało się dotychczas na drodze suchej na sitach i separatorach powietrznych.

Przesiewanie na drodze suchej ma jednak zasadniczą wadę, gdyż powoduje silne zapylenie otoczenia i wymaga hermetycznych zamknięć maszyn i urządzeń, oraz drogich urządzeń odpylających, które w kosztach wynoszą do 80% wartości zakładu. Wydostające się mimo wszystko z urządzeń najdrobniejsze pyły rzędu 10.000 ziaren na 1 cm³ i drobniejsze zanieczyszczają okolice i miejsce pracy, narażając załogę na pylicę z uwagi na zawartość skła-

dników krzemionkowych. Zakłady tego rodzaju są z reguły uciążliwe dla otoczenia, co powoduje ciągle nieporozumienia z władzami sanitarno-epidemiologicznymi. Przesiewanie materiałów na sitach wibracyjnych pod natryskami wody jest niekorzystne z uwagi na konieczność częstej wymiany drobnych i drogich sit oraz z uwagi na małą wydajność.

Sortowanie na drodze klasyfikacji hydraulicznej według patentu głównego nr 42332 odbywa się z dobrym skutkiem dla ziarn o kształtach mniej więcej kulistych. Natomiast sortowanie ziaren, o których wyżej jest mowa, a zwłaszcza ziarn o kształcie płaskim kanciastym, klinowym czy nieregularnym nie może się odbywać w urządzeniu, które jest przedmiotem patentu nr 42332, gdyż równomiernie wznoszący się strumień wody działał by niekorzystnie na tak ukształtowanie ziarna, co powodowałoby zatory i niedokładność klasyfikacji.

*) Właściciel patentu oświadczył, że twórcą wynalazku jest inż. Józef Lepiarz.

Urządzenie według niniejszego wynalazku pozwala na sortowanie minerałów o różnym ukształtowaniu ziarn, co uzyskuje się przez uderową zmianę szybkości wznoszącego się strumienia wody w cylindrze, oraz przez zastosowanie bufora powietrznego, służącego do złagodzenia nierównomiernego ciśnienia wody dostarczanej przez pompę.

Urządzenie według wynalazku jest uwidocznione na rysunku, na którym fig. 1 pokazuje podłużny przekrój urządzenia, fig. 2 — widok z boku, a fig. 3 — widok z góry.

Korytem 1 doprowadza się nadawę w strumieniu wody do komory 2 zaopatrzonej w ruchomą przegrodę 3 osadzoną bocznymi czopami w gniazdach 4 wydrążonych w blasze 5 przymocowanej do bocznych ścian komory 2. Dźwignią 6 można zmieniać położenie blaszanej przegrody 3, regulując w ten sposób szybkość wylotu strumienia do koryta 7. Możliwość przestawiania przegrody 3 i czopów w gniazdach 4 pozwala na zwiększenie lub zmniejszenie przestrzeni opadania ziarn pomiędzy cylindrem sortującym a komorą 2 i na zwiększenie przestrzeni opadania skrępowanego, co ma szczególne znaczenie przy sortowaniu bardzo drobnej nadawy.

Podstawowa część urządzenia składa się z cylindrycznego zbiornika 8, wyposażonego wewnątrz w części górnej w cylinder sortujący 9 połączony z komorą 2, a w części dolnej w zawór 17 do odbierania wysortowanych ziarn z nadawy. W cylindrze 9 w części dolnej są ułożone trzy warstwy kratownic wykonane z grubych blach stalowych. Spodnia kratownica 10 ma otwory najmniejsze, środkowa kratownica 11 ma otwory czterokrotnie większe od kratownicy 10, a wierzchnia kratownica 12 większe od kratownicy 11 ośmiokrotnie. Do zbiornika 8 zamocowana jest rura 13, przez którą za pomocą pompy włącza się wodę po wyżej dolnego wylotu 14 cylindra 9. Nad poziomem wody w zbiorniku 8 tworzy się zamknięta komora powietrzna 15, która działając jak bufor powietrzny pozwala na złagodzenie nierównomiernego ciśnienia wody dostarczanej przez pompę. W ścianie zbiornika zamocowany jest wznosnik 16, umożliwiający kontrolę pracy urządzenia.

Urządzenie opisane wyżej działa w sposób niżej opisany. Nadawa prowadzona w strumieniu wodnym, korytem 1 do komory 2 opada do cylindra 9. Tu natrafia na wznoszący się przez kratownice 10, 11 i 12 strumień wody

doprowadzony rurą 13 do zbiornika 8 z szybkością ustaloną dla danej granulacji ziaren. Odbywa się to w ten sposób, że po napełnieniu cylindra 8 wodą i utworzeniu się buforu powietrznego 15 woda przepływa kolejno przez wielokondygnacyjną kratownicę, zmniejszając uderowo swoją szybkość, na skutek przepływu przez następujące po sobie szersze przekroje. Uderowa zmiana szybkości wprowadza w ruch wirowy opadające do cylindra 9 ziarna różnie ukształtowane. Zmiana szybkości wznoszącego się strumienia wody powoduje zachwianie równowagi i obracanie się ziarn blaszkowatych, co uniemożliwia równocześnie ustawianie się tych ziaren pionowo zgodnie z kierunkiem wznoszącego się strumienia, tak że strumień wody działa na bryłę określaną przez obracane ziarno a nie na najmniejszą jego powierzchnię. Wytworzone w cylindrze 9 nad kratownicą 12 skrępowane warunki opadania powodują, że ziarna lżejsze nie mogą przezwyciężyć tych warunków i wypływają z prądem wody poprzez tylną część komory 2 do koryta 7, a stąd do następnego klasyfikatora względnie do osadnika. Cięższe ziarna przezwyciężają wznoszący się prąd wody i spadają całą szerokością rury 9 poprzez otwory kratownicy do dolnej części zbiornika 8, skąd odbiera się je poprzez zawór 17. Kratownica wielokondygnacyjna ma jeszcze tę zaletę, że ziarna przechodzą stopniowo z opadania skrępowanego w górnej części cylindra 9 poprzez opadanie częściowo skrępowane w kratownicach 11 i 12, do opadania wolnego w kratownicy 10. To rozszerzanie skali warunków opadania pozwala na uzyskanie bardzo wielkiej dokładności klasyfikacji ziarn.

Zastrzeżenia patentowe

1. Klasyfikator hydrauliczny do sortowania materiałów mineralnych według patentu 42332, znamienny tym, że jego cylinder sortujący (9) jest zaopatrzony w części dolnej w trójwarstwową kratownicę, o różnych wielkościach otworów powodujących zmianę szybkości prowadzonego od dołu strumienia wody, przy czym spodnia kratownica (10) ma otwory najmniejsze, środkowa kratownica (11) otwory czterokrotnie większe, a wierzchnia kratownica (12) otwory ośmiokrotnie większe od kratownicy środkowej (11).

2. Klasyfikator według zastrz. 1, znamien-
nym, że jego cylinder sortujący (9) jest umie-
szczony wewnątrz w części górnej zbior-
nika (8), przez co tworzy się w tym zbior-
niku podczas pracy urządzenia komora po-
wietrzna (15), która działając jak bufor la-

godzi nierównomierne ciśnienie wody do-
prowadzanej rurociągiem (13).

Spółdzielnia Pracy
„Piaski Techniczne”

Zastępca: mgr Tadeusz Szczepanik
rzecznik patentowy

